

Els universitaris mal pagats

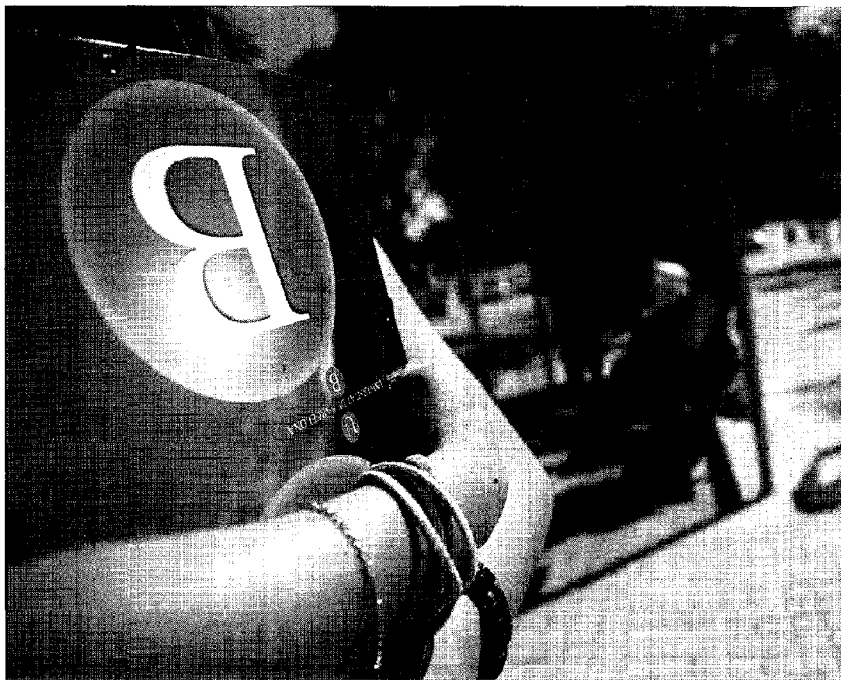
Com a possible causa del fenomen 'mileurista', la disfunció del sistema educatiu català

El mercat laboral no demana tant joves universitaris com joves amb estudis més pràctics

MONTSE CAPELLA
Barcelona

S'acosten als trenta anys. Són una generació preparada. Titulats universitaris amb idiomes. Amb tot, els sous baixos, la sobreabundància d'universitaris i els canvis socials els han impedit arribar on volien. Comparteixen pis, no tenen cotxe ni casa ni fills i viuen al dia. Són els anomenats *mileuristes*. Segons un estudi de l'Institut Català d'Estadística (Idescat) del 2005, 400.000 joves catalans de 20 a 29 anys cobren prop de 1.000 euros. Segons aquesta xifra, els *mileuristes* representen la meitat dels joves de Catalunya. I, d'aquests, es calcula que un 50% són o han estat universitaris.

"La rendibilitat de l'educació està caient en picat", s'explica José García Montalvo, professor d'economia i empresa de la Universitat Pompeu Fabra. Les xifres ho confirmen. Segons García Montalvo, mentre que l'any 1995 un universitari guanyava un 97% més que un jove amb estudis primaris, el 2003 aquesta diferència es reduïa enormement. El 2003 un universitari cobrava un 67% més que una persona amb estudis primaris. De la mateixa manera, mentre que l'any 1997 es calculava que un titulat universitari podia guanyar un 50% més que un graduat de secundària, el 2004 el percentatge era tan sols d'un 34%. "Ja no surt tan a compte ser universitari", afirma Montalvo. I així ho confirma una enquesta del CIS (Centre d'Investigacions Sociològiques) del juny de 2000, segons la qual professions com lampista o paleta són més valorades que professions com advocat o sociòleg.

La demanda de treball qualificat no ha crescut al mateix ritme que ho ha fet l'oferta d'universitaris ■ M. CAPELLA

S'ha girat la truita, i així ho confirma el sociòleg francès i professor de ciències polítiques Louis Chauvel quan assegurava a *Le Nouvel Observateur* que els pobres del segle XIX i del principi del XX (obriers no qua-

lificats, agricultors o avis) pertanyen a una societat que ha desaparegut. "Els nous pobres d'avui en dia són els joves", hi afegia. Joves que, segons García Montalvo, estan desenvolupant tasques per sota del seu nivell de

qualificació. "Els joves treballadors estan sobrequalificats per a la feina que fan", diu Segons aquest expert, és una qüestió d'oferta i demanda.

"La demanda de treball qualificat no ha crescut de la mateixa

manera que ho ha fet el volum d'universitaris catalans". Cal tenir en compte que en qüestió de pocs anys el nombre de joves que estudien carrera ha augmentat considerablement fins a representar un 50% dels joves de 19 a 22 anys. El problema, en conseqüència, i segons apunta el professor d'economia, és del sistema educatiu català i espanyol. "Un sistema que, a diferència d'altres països europeus, és disfuncional", assegura. Un sistema on el percentatge de fracàs escolar (30%) i d'universitaris (50%) és molt elevat. Un sistema que troba a faltar un grup intermediari de joves dedicats a professions més pràctiques, que "és on es troba ara mateix la demanda". "Les empreses no demanen els universitaris", explica. "I és quan es produeix aquesta sobrequalificació", apunta.

Es tracte de joves treballadors sobrequalificats provinents —més freqüentment— de les carreres d'humanitats o de determinades titulacions de ciències com biologia. "És per això que carreres com humanitats estan caient en picat. Els estudiants reaccionen davant la dificultat d'entrar a determinats mons laborals, tot i que amb un cert retard", diu García Montalvo. "És lògic que per triar una carrera s'hagi de

Continua a la pàgina següent ■

Feines en pro de la societat

La Raquel té 27 anys. Viu a Martorelles (Vallès Oriental) i fa dos anys que treballa a Barcelona com a psicòloga per a una ONG amb contracte temporal. Ella s'ocupa dels projectes vinculats amb la violència domèstica. Cobra 1.000 euros, tot i que la seva jornada laboral depèn de les subvencions que reben. Una situació que causa "malestar i inseguretats". Ha estudiat psicologia, un postgrau de violència familiar i un altre de mediació comunitària i ha fet cursos en relació amb drogodependències, violència familiar, trastorns mentals, etc. Fa un parell d'anys que cobra el mateix i "la cosa no apunta un canvi per bé". Abans treballava "per menys diners". "Estava contractada en una categoria inferior, d'educadora social", explica.

Entrar al món de la intervenció social, el seu, no va resultar fàcil. "Et demanen experi-

La Raquel és psicòloga i fa dos anys que treballa per mil euros mensuals sense esperances de millora a curt termini

La Raquel té 27 anys i comparteix pis ■ RAQUEL PINES

ència, disponibilitat. Així que per començar a treballar-hi has de fer pràctiques o voluntariat", recorda. "Sense cap mena de remuneració", apunta. Tenint en compte l'experiència prèvia, els

estudis fets i els idiomes que et demanen per treballar en aquest camp, la Raquel no troba que la seva feina estigui ben pagada. "I més tenint en compte la responsabilitat que assumeixes quan

treballes amb persones o col·lectius en situació de risc", indica. "No es valora aquest tipus de professions des del punt de vista econòmic com es valoren altres carreres tècniques", diu. Per a ella, la causa és la poca rendibilitat que es treu d'invertir en salut. "No és vendre un producte", assegura.

El sou que cobra limita la seva vida. "Comparteixo pis i el meu contracte no em permet planificar a mitjà o llarg termini", comenta. Una situació que sembla que no remetrà "almenys a curt termini, fins que les administracions, les ONG o les empreses no prenguin consciència que som professionals que ofereixen un servei en pro de la societat, no un grup de gent amb bona voluntat". Sense perdre l'esperança, la Raquel busca temps per estudiar un màster en cooperació internacional que li permeti "obrir noves portes".

■ **Ve de la pàgina anterior**

ser conscient de la sortida professional", indica. Però, tot i culpar el sistema educatiu i la seva distribució per sectors (nivells secundaris i universitaris), García Montalvo assenyala l'empresa i les expectatives respecte al seu producte com un altre factor que desencadena aquests baixos salaris per als joves. "El salari i les condicions que ofereix l'empresa estan directament relacionats amb la qualitat del producte que ven", explica. "No es prioritza tant el fet que surti o no un producte de qualitat com que la seva rebuda sigui bona o no", diu. "I això s'aplica a molts camps professionals", comenta. L'empresa no es preocupa tant de fidelitzar els seus treballadors amb un salari adequat com de procurar uns resultats al preu que sigui. "No importa si la feina dels treballadors és bona o no tan bona", conclou.

Els 'submileuristes'

Els 'submileuristes' són aquells que no arriben ni de lluny a cobrar 1.000 euros el mes. Segons l'estudi de l'Idescat, un 25% dels joves catalans de 20 a 29 anys cobren menys de 780 euros el mes. La Laura M. cobra poc més que això. Té 24 anys i és llicenciada en comunicació audiovisual des de fa un parell d'anys,

Les empreses no es preocupen tant de fidelitzar els seus treballadors amb un sou just i adequat

en aquest temps, la Laura ha treballat en els departaments de direcció artística de diverses produccions cinematogràfiques, com a visionadora d'un programa de televisió i, ara, com a guionista d'una sèrie de ficció televisiva. Tot i la seva experiència en el món audiovisual i la seva formació, "el sou no s'adequa a la feina feta". Cobrant el mateix que cobrava quan feia de teleoperadora, la Laura no veu compensat el volum i la qualificació que requereix el seu treball amb els ingressos percebuts. "La quantitat d'hores que faig i els torns en hores intempestives no es veuen reflectits a final de mes", assegura. "S'haurien d'aplicar a l'audiovisual els criteris de remuneració d'altres camps professionals", afirma. La Laura no demana tant. "No vull que em paguin un sou elevadíssim. Però sí una quantitat

LA XIFRA

400.000

joves catalans de 20 a 29 anys cobren prop de 1.000 euros mensuals. Aquesta xifra representa la meitat dels joves catalans, i un 50% d'aquests són o han estat universitaris.

LES CLAUS

● **S'ha girat la truita.** Mentre que l'any 1995 un estudiant universitari podia cobrar un 97% més que un jove amb estudis primaris, el 2003 el percentatge era d'un 67%.

● **Un 25% dels joves** de 20 a 29 anys cobren menys de 780 euros mensuals, segons un estudi de l'Idescat.

raonable per viure tenint en compte que, encara que em falta experiència, he estudiat una especialització i porto dos anys treballant en el sector", reivindica la Laura.

La situació de la Laura no és cap excepció. El que cobren els seus companys de promoció no es diferencia gaire del que cobra ella, segons indica. "Les empreses busquen gent amb poca experiència per justificar pagar poc", assegura. Però la realitat és una altra. "Acabes fent tantes o més hores que la resta de l'equip i resolent tasques relativament importants", explica. La Laura no sabia que l'esperava quan va començar a estudiar la carrera. "Sabia que era difícil, però no que ho seria tant. Només pensava i penso que amb força de voluntat i molt esforç alguna feina pot sortir", comenta mentre demana el menú de 8 euros davant de la seva feina. Menú que no es pot permetre gaires vegades el mes.

La Laura, el dilluns i el dimecres, fa classes de francès a l'Institut Francès de Barcelona. Paga per aquestes classes uns 150 euros el mes. "Abans, quan no treballava, no m'ho podia permetre", diu. Com a bona *mileurista*, ha hagut de triar. "Em vaig apuntar a francès i em vaig haver d'esborrar de piscina perquè les dues coses no poden ser", comenta. Davant aquest panorama, "espero que la situació canviï, encara que sigui per no haver de dedicar tant de temps a pensar i parlar d'això", afirma.

ENTREVISTA | DANIEL RAVENTÓS

ECONOMISTA I PROFESSOR TITULAR DE SOCIOLOGIA A LA FACULTAT D'ECONOMIQUES DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA

"L'alternativa als mil euros és no guanyar res"

M. C.
Barcelona

Sous per sota de la seva qualificació i jornades inacabables és la nova cultura laboral importada des dels Estats Units. Segons Raventós, la proposta de les patronals d'eliminar el sou mínim interprofessional no fa més que perpetuar i agreujar el fenomen dels *mileuristes*.

—**Està ben trobat el concepte de *mileurista*?**

—Una cosa és la paraula en si, que ha fet fortuna. S'inventa fa molt poc per definir les persones que guanyen uns 1.000 euros.

—**Quin és el perfil d'aquest *mileurista*?**

—Ens hem de limitar al que diuen els números. Els números parlen de manera molt contundent. Segons l'Idescat, a Catalunya, unes 400.000 persones de 20 a 29 anys cobren 1.000 euros. La meitat de la població jove és *mileurista*.

—**Alguns experts opinen que la causa d'aquest fenomen és deu a l'alt percentatge de joves universitaris i al baix nombre de joves amb uns estudis més pràctics.**

—És fals dir que l'educació no té res a veure amb el nivell salarial. Hi ha moltíssims joves que estan treballant per sota de la seva qualificació. És possible que per carreres hi hagin divergències. No és el mateix la sortida laboral d'un enginyer que d'un estudiant de belles arts. Però no és només per això.

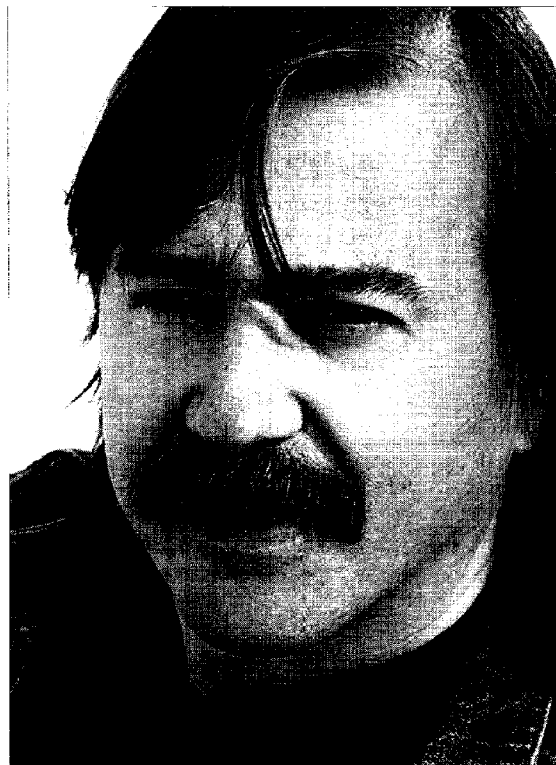
—**Aleshores a què és degut?**

—No dic que l'educació no hi tingui res a veure. El fet és que els joves accepten treballar vuit o nou hores el dia en condicions no especialment fantàstiques perquè no hi ha alternatives. Si hi hagués alguna alternativa relativament millor, la gent l'acceptaria. L'alternativa a guanyar 1.000 euros és no guanyar res.

—**Com es pot invertir aquesta situació?**

—Mentre hi hagi la possibilitat legal de contractar en aquestes condicions, hi haurà *mileuristes*. I, si em colles, hi haurà gent que treballarà el mateix que treballa ara per 500 euros.

—**A qui es pot assenyalar com a responsable?**

L'economista Daniel Raventós ■ UNIVERSITAT DE BARCELONA

"Mentre hi hagi la possibilitat de contractar en aquestes condicions, hi haurà *mileuristes* i 'submileuristes'"

—És un problema del mercat laboral i dels condicionants econòmics en un sentit molt ampli.

—**Expliqui's.**

—Fa molts anys que les patronals reivindiquen l'eliminació del salari mínim interprofessional. Segons diuen, si no hi hagués salari mínim, no hi hauria atur. És clar que, si la gent acceptés treballar per 300 euros mensuals, es podria donar aquesta possibilitat. Ara bé, en unes condicions de misèria. S'està donant un fenomen a Europa fins ara desconegut i que fa anys que es dona als Estats Units. Es tracta dels *working poors*, treballadors pobres. Seguint aquesta lògica

de supressió del salari mínim interprofessional, efectivament hi podria haver persones ocupades però pobres. És possible però molt poc desitjable.

—**Com s'ha arribat a aquesta situació?**

—La idea de les generacions de mitjan segle XX d'entrar a una empresa i jubilar-t'hi ja no existeix. Abans es podien planificar projectes de vida perquè es tenia un salari segur. Però ara això és impensable. A l'empresa li compensa tenir gent que cobri uns salaris molt baixos. Els joves van amb la idea que, de drets laborals, els mínims. Que tot i que legalment han de treballar vuit hores, en treballen dotze si l'empresa els ho diu.

—**Quina és la tendència?**

—A escala mundial hi ha una gran redistribució de la renda dels pobres cap als rics. Als Estats Units, per exemple, un 70% de la riquesa creada al llarg dels darrers 30 anys se l'ha apropiat l'1% més ric de la població. Aquesta és la tendència.